

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė „Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2004/37/EB dėl darbuotojų apsaugos nuo rizikos, susijusios su kancerogenų arba mutagenų poveikiu darbe“

(COM(2017) 11 final – 2017/0004 COD)

(2017/C 288/07)

Pranešėja: **Marjolijn BULK**

Konsultavimasis	Europos Parlamentas, 2017 1 19 Taryba, 2017 2 16
Teisinis pagrindas	Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 304 straipsnis
Plenarinės asamblėjos sprendimas	2017 1 24
Atsakingas skyrius	Užimtumo, socialinių reikalų ir pilietybės skyrius
Priimta skyriuje	2017 05 03
Priimta plenarinėje sesijoje	2017 5 31
Plenarinė sesija Nr.	526
Balsavimo rezultatai	149/0/3
(už/prieš/susilaikė)	

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1 EESRK palankiai vertina tai, kad pradėtas kancerogenų direktyvos peržiūros procesas ir nori prisidėti prie šių svarbių diskusijų.

1.2 EESRK ragina Komisiją įvertinti galimo Kancerogenų ir mutagenų direktyvos (KMD) taikymo srities išplėtimo įtraukiant toksiškas reprodukcijai medžiagas poveikį.

1.3 Komitetas primygtinai rekomenduoja peržiūrėti Kancerogenų ir mutagenų direktyvą ir darant 2018 m. numatytus pakeitimus daugiau dėmesio skirti moterų profesinei kancerogeninių medžiagų ekspozicijai.

1.4 EESRK mano, jog svarbu, kad Komisija, konsultuodamasi su socialiniais partneriais, valstybėmis narėmis ir kitomis suinteresuotosiomis šalimis, patobulintų bendrą privalomų profesinės ekspozicijos ribinių verčių nustatymo Kancerogenų ir mutagenų direktyvoje metodiką.

1.5 Privalomos profesinės ekspozicijos ribinės vertės turi būti nustatytos remiantis moksliniais ir statistiniais duomenimis, atsižvelgiant į įvairius veiksnius, pavyzdžiui, įgyvendinimo galimybes ir galimybes išmatuoti ekspozicijos lygius. Nyderlanduose ir Vokietijoje taikomas rizika pagrįstas metodas ir toks metodas padeda nustatyti profesinės ekspozicijos privalomas ribines vertes atsižvelgiant į rizikos lygį kaip pagrindinį socialinio kompromiso veiksni.

1.6 EESRK mano, kad nacionalinėje socialinės apsaugos ar visuomenės sveikatos sistemoje būtina sukurti programas, pagal kurias būtų visą gyvenimą stebima visų asmenų, patyrusių kancerogeninių medžiagų ekspoziciją, sveikata.

1.7 Komitetas pabrėžia, kad siekiant pagerinti darbuotojų apsaugą nuo kancerogenų, mutagenų ir toksiškų reprodukcijai medžiagų poveikio, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad darbo inspekcijos turėtų pakankamai finansinių ir žmogiškųjų išteklių savo užduotims vykdyti.

1.8 EESRK remia bendrą Europos socialinių partnerių poziciją ir rekomenduoja nustatyti formaldehido profesinės ekspozicijos privalomą ribinę vertę.

1.9 Komitetas rekomenduoja, kad, nustatant teisinę dyzelinių variklių išmetamųjų dujų (DEE) apibrėžtį, Komisija atsižvelgtų į Cheminių medžiagų profesinio poveikio normų mokslinio komiteto išvadą dėl DEE.

2. Pasiūlymo aplinkybės

2.1 Vėžys yra pagrindinė su darbo sąlygomis susijusių mirties atvejų priežastis. 2013 m. buvo nustatyta apytikriai 1,314 mln. mirties nuo vėžio atvejų ES. Daugiau kaip 100 000 žmonių ES mirė nuo su darbu susijusių vėžinių susirgimų. ES tai yra pagrindinė su darbu susijusių mirčių priežastis. Apie dvidešimt milijonų ES darbuotojų patiria kancerogenų ekspoziciją darbe. Tyrimo, kurį 2015 m. paskelbė Nyderlandų nacionalinis visuomenės sveikatos ir aplinkos institutas ⁽¹⁾, metu nustatyta, kad metinės šio profesinio vėžio išlaidos sudaro 334 mlrd. EUR.

2.2 Su darbuotojų apsauga susijusiuose teisės aktuose profesinis vėžys nagrinėjamas kelete direktyvų. Bendrieji įsipareigojimai pagal 1989 m. Pagrindų direktyvą ⁽²⁾ taikomi visoms rizikoms ir nustato bendrąsias priemones, kurios turi būti įgyvendintos darbo vietoje. Cheminių medžiagų direktyva ⁽³⁾ taikoma visoms pavojingoms cheminėms medžiagoms. Asbesto direktyvoje ⁽⁴⁾ atsižvelgiama į tam tikrus konkrečius poreikius, susijusius su asbestu susijusių ligų prevencija. Svarbiausias teisės aktas yra 1990 m. priimta direktyva dėl kancerogeninių medžiagų.

2.3 Kancerogenų ir mutagenų direktyva nustato bendruosius būtiniausius reikalavimus. Darbdaviai privalo nustatyti ir įvertinti riziką ir esant šiai rizikai užkirsti kelią ekspozicijai. Reikalaujama procesą arba cheminę medžiagą pakeisti nepavojingu (-a) arba mažiau pavojingu (-a), jeigu tik yra techninių galimybių. Jeigu tokių techninių galimybių nėra, cheminiai kancerogenai, vėlgai, jeigu tik yra techninių galimybių, privalo būti gaminami ir naudojami uždaroje sistemoje, kad būtų išvengta ekspozicijos. Jeigu tokių techninių galimybių nėra, darbuotojų ekspozicija turi būti sumažinta iki techniškai galimo žemiausio lygio.

2.4 Be šių bendrųjų būtiniausių reikalavimų, direktyvoje aiškiai nurodyta, kad profesinės ekspozicijos dėl konkrečių kancerogenų ir mutagenų ribinių verčių nustatymas yra sudedamoji darbuotojų apsaugos sistemos dalis. Konkrečių cheminių medžiagų profesinės ekspozicijos ribinės vertės nustatytos Kancerogenų ir mutagenų direktyvos III priede. Šiame priede šiuo metu yra nustatytos tik trijų medžiagų arba vykstant procesams gaunamų medžiagų profesinės ekspozicijos privalomos ribinės vertės. Šios profesinės ekspozicijos privalomos ribinės vertės apima tik labai nedidelę procentinę darbuotojų, patiriančių kancerogenų, mutagenų arba toksiškų reprodukcijai medžiagų ekspoziciją, dalį.

2.5 2016 m. Europos Komisija paskelbė, kad KMD bus persvarstoma trimis etapais. Tų metų gegužės mėn. ji priėmė pirmąjį pasiūlymą, kuris šiuo metu yra svarstomas Europos Parlamente ir Ministrų Taryboje. Antrasis pasiūlymas buvo priimtas 2017 m. sausio mėn., o trečiąjį pasiūlymą numatyta pateikti 2018 m.

2.6 Kancerogenų ir mutagenų direktyvos peržiūra yra nuolatinis procesas. Pirmuoju pasiūlymu peržiūrėtos dvi esamos profesinės ekspozicijos privalomos ribinės vertės ir patvirtinta vienuolika naujų. M. Ulvskog pranešime ⁽⁵⁾ Europos Parlamentas pritarė KMD peržiūrai ir, be kita ko, paragino išplėsti jos taikymo sritį, įtraukiant ir toksiškas reprodukcijai medžiagas, nustatyti griežtesnes šešių medžiagų profesinės ekspozicijos ribines vertes ir pereinamojo laikotarpio ribinę vertę, kad darbdaviams būtų suteikta papildomo laiko pradėti jų laikytis. Europos Parlamentas taip pat pabrėžė, kad 2017 m. ir 2018 m. Direktyvos 2004/37/EB III priedo peržiūra turėtų apimti (bet neapsiriboti) tokias chemines medžiagas, mišinius ir procesus kaip dyzelinių variklių išmetamosios dujos, formaldehidas, kadmis ir jo junginiai, berilis ir jo junginiai, nikelio junginiai, arsenas ir jo junginiai bei akrilnitrilas. Didžioji dauguma frakcijų pritarė Europos Parlamento pasiūlytam kompromisinių tekstui.

⁽¹⁾ Nyderlandų nacionalinis visuomenės sveikatos ir aplinkos institutas (RIVM) *Work related cancer in the European Union. Size, impact and options for further prevention, 2015 m.*

⁽²⁾ Tarybos direktyva 89/391/EEB dėl priemonių darbuotojų saugai ir sveikatos apsaugai darbe gerinti (OL L 183, 1989 6 29, p. 1).

⁽³⁾ Tarybos direktyva 98/24/EB dėl darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos nuo rizikos, susijusios su cheminiais veiksniais darbe (OL L 131, 1998 5 5, p. 11).

⁽⁴⁾ Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/148/EB dėl darbuotojų apsaugos nuo rizikos, susijusios su asbesto veikimu darbe (OL L 330, 2009 12 16, p. 28).

⁽⁵⁾ M. Ulvskog pranešimas.

2.7 Antrojo pasiūlymo pagrindinis tikslas yra nustatyti penkias naujas profesinės ekspozicijos privalomas ribines vertes. Nors sudėtiniai policiklinių aromatinių angliavandenilių (PAA) mišiniai ir panaudota variklių alyva yra įtraukta į priedą ir patenka į direktyvos taikymo sritį, tačiau nėra nustatyta jokių šių dviejų kancerogenų ribinių verčių. Remdamasi savo pačios analize, Komisija nusprendė nesiimti jokių veiksmų šiuo etapu dėl penkių kancerogenų ⁽⁶⁾.

3. Bendrosios pastabos

3.1 Šiuo metu KMD taikymo sritis apsiriboja kancerogenais ir mutagenais; reikėtų apsvaistyti galimybę taikymo sritį išplėsti ir įtraukti toksiškas reprodukcijai medžiagas. EU-OSHA teigimu: „Profesinės ekspozicijos poveikis vyrų ir moterų reprodukcinei sistemai gali pasireikšti lytinių hormonų lygio pokyčiais, sumažėjusiu lytiniu potraukiu ir potencija, menstruacijų sutrikimais, ankstyvąja menopauze, vėlyva menstruacijų pradžia, kiaušidžių funkcijos sutrikimais, spermos kokybės pablogėjimu bei sumažėjusiu vyrų ir moterų vaisingumu. Toksiškos medžiagos gali tiesiogiai pažeisti spermatozoidus ir kiaušialąstes. Toksiškos medžiagos neštumo laikotarpiu gali pakenkti vaisiaus vystymuisi (...). Toksiškų medžiagų poveikio padariniai gali būti labai įvairūs, pavyzdžiui, vaisiaus žūtis, augimo gimdoje atsilikimas, pirmalaikis gimdymas, apsigimimai, pogimdyminė kūdikio mirtis, kognityvinio vystymosi sutrikimai, imunologinio jautrumo pasikeitimai arba vaikų vėžiniai susirgimai. Motinos patiriama cheminių medžiagų ekspozicija darbe gali užteršti ir motinos pieną. Kai kurios cheminės medžiagos, vadinamos endokrininę sistemą ardančios medžiagos, gali pakeisti endokrininės sistemos funkciją ir tokiu būdu turėti neigiamą poveikį reprodukcijai, pavyzdžiui, prasta spermos kokybė, pakenkti vyrų reprodukciniams audiniams, moterų ginekologinės ligos.“

3.1.1 Pagal REACH reglamentą ir keletą konkrečių teisės aktų (dėl kosmetikos gaminių, biocidų ir pesticidų), kancerogenai, mutagenai ir toksiškos reprodukcijai medžiagos patenka į vieną labai didelį susirūpinimą keliančių medžiagų grupę. Joms būdingos tam tikros bendros savybės: didelis poveikis sveikatai, sunku suvokti riziką (kadangi poveikio padariniai dažnai pasireiškia po ilgo latentinio laikotarpio), sunku valdyti riziką ir problemas, susijusias su vadinamuoju „kokteilio efektu“, t. y. dviejų ar daugiau medžiagų ar procesų ekspozicija. Kelete valstybių narių, socialiniams partneriams nacionaliniu lygmeniu palaikant, į tai atsižvelgta nacionaliniuose teisės aktuose. EESRK ragina Komisiją atlikti galimo kancerogenų ir mutagenų direktyvos (KMD) taikymo srities išplėtimo įtraukiant medžiagas, kurios yra toksiškos reprodukcijai, poveikio vertinimą.

3.2 ES strategijoje dėl su darbu susijusių vėžinių susirgimų daugiau dėmesio turėtų būti skiriamas moterims.

3.2.1 Poveikis vyrams ir moterims gali būti skirtingas, gali skirtis ir vėžio lokacija. Pavyzdžiui, krūties vėžiu vyrai serga labai retai, tačiau tarp moterų tai labiausiai paplitęs vėžinis susirgimas. Krūties vėžys gali išsivystyti dėl įvairios profesinės ekspozicijos.

3.2.2 Peržiūrint direktyvą ir darant 2018 m. pakeitimus, Komitetas primygtinai ragina Komisiją sistemingiau atsižvelgti į moterų patiriamą profesinę kancerogenų ekspoziciją. Daugelis darbų, kuriuose daugiausia dirba moterys (sveikatos priežiūra, valymas, kirpyklos ir kt.), yra susiję su kancerogeninių medžiagų ekspozicija, į kurią nekreipiamas dėmesys. Būtina nustatyti endokrininę sistemą ardančių medžiagų, kurios didina vėžinių susirgimų riziką, nustatymo ir klasifikavimo kriterijus. Sveikatos priežiūros profesijose turėtų būti stiprinama prevencija, kur naudojami citostatiniai produktai (t. y. chemoterapiniai vaistai). Nors jonizuojančioji spinduliuotė šioje nuomonėje nenagrinėjama, EESRK primygtinai ragina griežtinti kitas direktyvas, ypač Direktyvą 2013/59/Euratomas.

3.3 Suinteresuotosios šalys iš esmės sutaria dėl profesinės ekspozicijos privalomų ribinių verčių vaidmens ir svarbos. Profesinės ekspozicijos privalomos ribinės vertės yra svarbios, nes padeda sumažinti riziką net ir tais atvejais, kai joks ekspozicijos lygis nėra saugus. Jos turi būti nustatytos deramo lygio, atsižvelgiant į mokslinių įrodymų ir galimybių aspektus.

3.3.1 Tačiau ES nėra vienodos profesinės ekspozicijos privalomų ribinių verčių nustatymo metodikos. Dabartiniu metu Komisija remiasi „kiekvienu konkrečiu atveju“. Daugeliu atvejų galėtų būti didesnis skaidrumas ir nuoseklumas. Kai kurios profesinės ekspozicijos privalomos ribinės vertės yra teisingos, tačiau kitos neužtikrina pakankamos apsaugos. EESRK mano, kad tais atvejais, kai klausimas susijęs su žmogaus sveikata ir gyvybe, turi būti dedamos maksimalios pastangos.

⁽⁶⁾ Berilis ir neorganiniai berilio junginiai, heksachlorbenzenas (HCB), dyzelinio variklio išmetamosios dujos (DEE), kaučiuko dulkės ir garai (RPDF) ir (4,4) ir (2) „-Methylene-bis- chloraniline (MOCA).

3.3.2 Kitas veiksnys – skirtingi valstybių narių metodai. Kai kurios valstybės narės yra nustatčiusios daugiau nei šimto kancerogeninių, mutageninių ir toksiškų reprodukcijai medžiagų profesinės ekspozicijos privalomas ribines vertes, kitos – mažiau nei dešimt tokių medžiagų. Šių profesinės ekspozicijos privalomų ribinių verčių lygis skirtingose šalyse gali skirtis. Tai kelia sunkumų skirtingus standartus taikančiose šalyse veiklą vykdančioms įmonėms ir kai kuriais atvejais tai gali lemti nesąžiningą konkurenciją.

3.3.3 Todėl EESRK nuomone, svarbu, kad Komisija nustatytų metodiką, pagal kurią būtų nustatomos kancerogeninių, mutageninių ir toksiškų reprodukcijai medžiagų profesinės ekspozicijos privalomos ribinės vertės. Šis procesas turėtų apimti plataus masto konsultacijas su socialiniais partneriais, įskaitant nevyriausybinės organizacijas (NVO). Nacionalinė patirtis padeda nustatyti gerosios praktikos pavyzdžius. EESRK manymu, ypač reikėtų atsižvelgti į du elementus:

3.3.3.1 pirma, į profesinės ekspozicijos privalomų ribinių verčių nuoseklumą, kad būtų išvengta padėties, kai darbuotojams daromas vienu medžiagų poveikis gali kelti didesnę vėžinių susirgimų riziką nei darbuotojams, kuriuos veikia kitos medžiagos. Vokietijoje ir Nyderlanduose socialiniai partneriai palaiko rizika pagrįstą metodą. Tai padeda nustatyti profesinės ekspozicijos privalomas ribines vertes atsižvelgiant į rizikos lygį kaip svarbiausią socialinio kompromiso veiksnių;

3.3.3.2 antra, profesinės ekspozicijos privalomas ribines vertes būtina nustatyti remiantis moksliniais įrodymais. Jos turi būti nustatomos remiantis skirtingais veiksniais, pavyzdžiui, įgyvendinimo galimybėmis ir galimybėmis išmatuoti poveikio lygius. Kad darbdaviams būtų lengviau nustatyti savo prevencijos priemonių prioritetus, jie turi aiškiai remtis su ekspozicijos lygiu susijusia rizika.

3.4 Daugeliu atvejų yra ilgas latentinis laikotarpis tarp ekspozicijos ir vėžinio susirgimo. Todėl EESRK mano, jog būtina apsaugoti ekspoziciją patiriančius darbuotojus ar darbuotojus, kuriems kyla ekspozicijos rizika, numatant nacionalinėje socialinės apsaugos ar visuomenės sveikatos sistemoje visą gyvenimą stebėti visų darbuotojų, patyrusių ekspoziciją, sveikatą.

3.5 EESRK rekomenduoja daugiau pastangų dėti mokslinių ir statistinių tyrimų srityse. Profesinio vėžio priežastimis taip pat gali būti stresas, darbo organizavimo veiksniai, pavyzdžiui, pamaininis darbas ir kt. Daugiau dėmesio ir lėšų turėtų būti skiriama sudėtinės skirtingų veiksnų, pavyzdžiui, cheminių ir biologinių medžiagų arba fizinių veiksnų, cheminių medžiagų ir darbo organizavimo, kt., ekspozicijos padariniams ir galimai sinergijai tirti.

3.6 EESRK pabrėžia, kad viena pagrindinių užduočių siekiant apsaugoti darbuotojus nuo kancerogenų, mutagenų ir toksiškų reprodukcijai medžiagų darbo vietoje – sustiprinti KMD įgyvendinimo ir taikymo kontrolę. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad darbo inspekcijos turėtų pakankamai finansinių ir žmogiškųjų išteklių savo užduotims vykdyti padedant įmonėms, ypač MVĮ, laikytis šių naujų nuostatų. Valstybės narės turėtų dar glaudžiau bendradarbiauti su Europos darbuotojų saugos ir sveikatos agentūra, jau sukūrusia įvairių priemonių, kurios galėtų pagerinti prevencijos kokybę darbo vietoje. Viena tokių priemonių yra OIRA (interaktyvus internetinis rizikos vertinimas) – interneto platforma, sudaranti galimybę lengvai sukurti rizikos vertinimo priemones sektoriuje bet kuria kalba ir standartizuotu būdu.

4. Konkrečios pastabos

4.1 Antruoju pasiūlymu dėl KMD nustatomos dar penkių kancerogeninių medžiagų profesinės ekspozicijos privalomos ribinės vertės.

4.1.1 *Epichlorohydrine (ECH)* yra nenustatytos slenkstinės koncentracijos kancerogenas. Ekspoziciją patiriančių darbuotojų skaičius ES siekia 43 813. Komisija siūlo 1,9 mg/m³ profesinės ekspozicijos privalomą ribinę vertę. Penkiolikai valstybių narių reikės nustatyti (7) arba patikslinti (8) profesinės ekspozicijos ribines vertes, kad jos neviršytų 1,9 mg/m³. Apie 69 proc. ekspoziciją patiriančių darbuotojų dirba tose penkiolikoje valstybių narių, todėl nustatčius šią profesinės ekspozicijos privalomą ribinę vertę jų teisinė apsauga turėtų pagerėti. EESRK mano, kad siūloma profesinės ekspozicijos privaloma ribinė vertė padėtų sumažinti su darbu susijusių vėžinių susirgimų našta.

4.1.2 *Etileno dibromidas (EDB)* yra nenustatytos slenkstinės koncentracijos genotoksiškas kancerogenas. Mažiau kaip 8 000 ES darbuotojų gali patirti 1,2-dibrometano poveikį. Komisija siūlo 0,8 mg/m³ (0,1 ppm) profesinės ekspozicijos privalomą ribinę vertę. Dvidešimt valstybių narių reikės nustatyti (11) arba patikslinti (9) profesinės ekspozicijos ribines vertes, kad jos neviršytų 0,8 mg/m³. Apie 81 proc. ekspoziciją patiriančių darbuotojų dirba tose dvidešimt valstybių narių, todėl nustatčius šią profesinės ekspozicijos ribinę vertę jų teisinė apsauga turėtų pagerėti. Papildomos įmonių sąnaudos (tarp jų mažųjų ir labai mažų įmonių) turėtų būti labai nedidelės. EESRK mano, kad siūloma profesinės ekspozicijos privaloma ribinė vertė padėtų sumažinti su darbu susijusių vėžinių susirgimų našta.

4.1.3 *Etileno dichloridas (EDC)* klasifikuojamas kaip 1B kategorijos kancerogenas pagal CLP reglamentą. Mažiau kaip 3 000 darbuotojų Europoje gali patirti ekspoziciją⁽⁷⁾. Komisija siūlo 8,2 mg/m³ (2 ppm) profesinės ekspozicijos privalomą ribinę vertę. Dvidešimt trys valstybės narės turės nustatyti (5) arba patikslinti (18) savo profesinės ekspozicijos ribines vertes, kad jos neviršytų 2 ppm, todėl tikėtina, kad didelės dalies ekspoziciją patiriančių darbuotojų teisinė apsauga pagerės. EESRK mano, kad siūloma profesinės ekspozicijos privaloma ribinė vertė padėtų sumažinti su darbu susijusių vėžinių susirgimų našta.

4.1.4 *4,4'-metilendianilinas (MDA)* yra genotoksiškas kancerogenas. Preliminariais duomenimis apie 70–140 asmenų patiria ekspoziciją įkvėpiant MDA chemijos pramonėje. Asmenų, patiriančių ekspoziciją per odą, skaičius yra gerokai didesnis, ir tikėtina, kad gali siekti nuo 390 000 iki 3,9 mln. darbuotojų⁽⁸⁾. Komisija siūlo 0,08 mg/m³ profesinės ekspozicijos privalomą ribinę vertę. Dvidešimt trys valstybės narės turės nustatyti (12) arba patikslinti (11) profesinės ekspozicijos ribines vertes, kad jos neviršytų 0,08 mg/m³. EESRK mano, kad siūloma profesinės ekspozicijos privaloma ribinė vertė padėtų sumažinti su darbu susijusių vėžinių susirgimų našta.

4.1.5 *Trichloroetilenas (TCE)* Tarptautinės vėžio mokslinių tyrimų agentūros (toliau – IARC) klasifikuojamas kaip 2A grupės kancerogenas ir kaip 1B kategorijos kancerogenas ES pagal CLP reglamentą. Preliminariais duomenimis apie 74 000 darbuotojų ES gali patirti TCE ekspoziciją. Komisija siūlo nustatyti 54,7 mg/m³ (10 ppm) profesinės ekspozicijos privalomą ribinę vertę ir 164,1 mg/m³ (30 ppm) trumpalaikės ekspozicijos ribinę vertę. Iš dvidešimt dviejų valstybių narių, kurios jau turi nacionalinę privalomą TCE profesinės ekspozicijos ribinę vertę, šešiolika taip pat yra patvirtinusios trumpalaikės ekspozicijos ribinę vertę. Septyniolika valstybių narių turės nustatyti (6) arba patikslinti (11) profesinės ekspozicijos ribines vertes, kad jos neviršytų 54,7 mg/m³ (10 ppm). Apie 74 proc. ekspoziciją patiriančių darbuotojų dirba tose septyniolikoje valstybių narių, todėl nustačius šią profesinės ekspozicijos privalomą ribinę vertę jų teisinė apsauga turėtų pagerėti. EESRK atkreipia dėmesį į tai, kad kelete valstybių narių taikoma mažesnė privaloma trichloretileno profesinės ekspozicijos ribinė vertė, ir tai palankiai vertina darbdavių organizacijos ir profesinės sąjungos. ES lygmeniu reikėtų numatyti žemesnę profesinės ekspozicijos privalomą ribinę vertę siekiant sumažinti su darbu susijusių vėžinių susirgimų našta.

4.2 Nors sudėtiniai *policiklinių aromatinių angliavandenilių (PAA)* mišiniai ir panaudota variklių alyva įtraukti į priedą ir patenka į direktyvos taikymo sritį, tačiau nėra nustatytos šių dviejų kancerogenų ribinės vertės.

4.2.1 *Sudėtiniai policiklinių aromatinių angliavandenilių (PAA)* mišiniai, kuriuose yra benzo[a]pireno kaip indikatorius. PAA yra didelė organinių junginių klasė. EESRK mano, kad siūloma priemonė padėtų sumažinti su darbu susijusių vėžinių susirgimų našta.

4.2.2 *Alyva kaip variklio alyvos atlieka.* Alyvos kaip variklio alyvos atliekos ekspozicija gali sukelti odos vėžį. Preliminariais duomenimis poveikį patiria 1 mln. darbuotojų, daugiausia dirbančių transporto priemonių remonto ir techninės priežiūros srityse. EESRK mano, kad siūloma priemonė padėtų sumažinti su darbu susijusių vėžinių susirgimų našta.

5. Kitos medžiagos ar procesai, kuriems turi būti nustatytos profesinės ekspozicijos ribinės vertės

5.1 *Formaldehidas (FA).* Komisija nepasiūlė formaldehido (FA) privalomos profesinės ekspozicijos ribinės vertės. Tarptautinė vėžio tyrimų agentūra (IARC) 2009 m. padarė išvadą, kad yra pakankamai įrodymų dėl priežastinio ryšio tarp formaldehido ir mieloidinės leukemijos. Turimos informacijos apie FA pakanka, kad būtų galima nustatyti profesinės ekspozicijos ribinę vertę, pagrįstą poveikiu sveikatai, 8 valandų dinaminio svertiniu vidurkiu (DSV) ir trumpalaikės ekspozicijos ribine verte. Remiantis turimais duomenimis, Cheminių medžiagų profesinio poveikio normų mokslinis komitetas (SCOEL) nustatė 0,3 ppm (8h DSV) profesinės ekspozicijos ribinę vertę ir 0,6 ppm trumpalaikės ekspozicijos ribinę vertę. Todėl Darbuotojų saugos ir sveikatos patariamasis komitetas (toliau – DSSPK) taip pat nusprendė rekomenduoti Komisijai šią ribinę vertę. 2016 m. Europos socialiniai partneriai paprašė Komisijos įtraukti SCOEL siūlomas sveikata pagrįstas vertes kaip privalomą šios cheminės medžiagos profesinės ekspozicijos ribinę vertę⁽⁹⁾. EESRK remia šią bendrą poziciją ir mano, kad turėtų būti patvirtinta profesinės ekspozicijos privaloma ribinė vertė.

⁽⁷⁾ 2009 m. duomenys.

⁽⁸⁾ Medicinos instituto (Tarptautinė migracijos organizacija (TMO), 2016 m. pervadinta į HDM) mokslinių tyrimų projektas P937/9, skirtas 4,4'-metilendianilinui, (2011 m. gegužės mėn.).

⁽⁹⁾ EPF, ETUC, EAMA, ETRMA *FormaCare* ir EPRA prašymas įtraukti formaldehidą į Kancerogenų ir mutagenų direktyvos (2004/37/EB) III priedą, 2016 m. liepos 15 d.

5.2 *Dyzelinio variklio išmetamos dujos (DEE)*. 2012 m. Tarptautinė vėžio mokslinių tyrimų agentūra (IARC) dyzelinių variklių išmetamuosius teršalus priskyrė 1 klasės kancerogenams (įrodyti žmogaus kancerogenai). Komisijos teigimu, daugiau nei trys milijonai darbuotojų Europos Sąjungoje patiria dyzelinių variklių išmetamųjų dujų ekspoziciją darbe. Bendras darbuotojų, kurie patyrė šių dūmų ekspoziciją bent jau tam tikrą savo profesinės karjeros laikotarpį, skaičius 2010 m. siekė 12 mln., o iki 2060 m. šis skaičius gali išaugti iki 20 mln. Komisijos poveikio vertinime teigiama, kad trūksta teisės aktų, draudžiančių dyzelinių variklių išmetamųjų dujų ekspoziciją darbe, o tai 2010–2069 m. gali būti 230 000 mirčių priežastimi.

5.2.1 Pagrindinis Komisijos argumentas, kodėl reikia išbraukti DEE iš KMD I priedo ir III priedo, yra tai, jog sunku surasti teisinę apibrėžtį, pagal kurią būtų galima atskirti naujus ir senus variklius. EESRK nuomone, KMD tikslas yra ne apibrėžti techninius variklių standartus, o nustatyti teisinę DEE, kaip moksliniais įrodymais ir mokslinių tyrimų agentūros (IARC) vertinimu pagrįsto kancerogeninio proceso, apibrėžtį. Darbo vietoje darbuotojai gali patirti dyzelinių variklių dujų, išmetamų iš kelių variklių, atitinkančių skirtingas ekspozicijos normas, ekspoziciją. Kiti svarbūs ekspozicijos veiksniai yra degimo temperatūra bei variklių techninė priežiūra ir valymas. Profesinės ekspozicijos privaloma ribinė vertė galėtų būti nustatyta pagal elementinės anglies koncentraciją aplinkos ore. EESRK mano, jog turėtų būti atsižvelgta į šias SCOEL išvadas: „Nors toksikologiniai duomenys patvirtina slenkstinę koncentraciją (galimai 0,02 mg DEP/m³ arba žemesnę, atitinkančią 0,015 mg EC/m³), epidemiologiniai duomenys rodo didelę vėžinio susirgimo riziką esant tokiems ar žemesniems ekspozicijos lygiams. Todėl profesinės ekspozicijos ribinė vertė, kuri deramai apsaugotų darbuotojus, negali būti nustatyta remiantis dabartiniais turimais duomenimis ir analize. Tačiau toksikologiniai ir epidemiologiniai duomenys yra toliau renkami ir vertinami“⁽¹⁰⁾.

Bruselis, 2017 m. gegužės 31 d.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Georges DASSIS

⁽¹⁰⁾ SCOEL nuomonė Nr. 403, 2016 m.